

Styrelsen	2025-12-16
Handling nr	11.3
Handläggare	Michaela Shaw
Daterad	2025-11-25
Reviderad	

Till
Styrelsen för Västtrafik AB

Upphandlingsplan 2026 – 2027

Bifogat redovisas Upphandlingsplan 2026 – 2027 för Västtrafik.

Dokumentet beskriver Västtrafiks upphandlingsbehov inom de olika upphandlingsområdena trafik, utrustning, underhåll, system samt övriga tjänster. Dokumentet beskriver även avvikelser från föregående års upphandlingsplan.

Inför upphandlingar av större och/eller strategisk art kommer styrelsen att informeras och beredas tillfälle för synpunkter.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Med anledning av nedanstående föreslås styrelsen besluta

- att fastställa redovisad Upphandlingsplan 2026 – 2027, samt
- att ge VD i uppdrag att genomföra föreslagna upphandlingar samt utlösande av optioner.

Skövde dag som ovan

Lars Backström

Camilla Holtet

Rapport

Upphandlingsplan 2026 – 2027

2025-12-16

Innehåll

Upphandlingsplan 2026 – 2027	1
1. Bakgrund.....	4
2. Upphandlingsbehov avseende trafik	5
2.1 Nya upphandlingar.....	5
2.1.1 Busstrafik	5
2.1.2 Anropsstyrd trafik	5
2.1.3 Båttrafik	5
2.1.4 Tågtrafik.....	6
2.2 Tidigare beslutade upphandlingar	6
2.2.1 Busstrafik	6
2.2.2 Anropsstyrd trafik	6
2.2.3 Båttrafik	6
2.2.3 Tågtrafik.....	6
2.3 Optionsförlängningar på två år eller längre	7
2.4 Avvikelser	7
3. Upphandlingsbehov trafiknära tjänster, system, utrustning och underhåll.....	8
3.1 Nya upphandlingar tjänster och system	8
3.2 Nya upphandlingar båt, tåg- och spårvagnsunderhåll och utrustning.....	9
3.3 Beslutade ej påbörjade upphandlingar	9
3.4 Avvikelser	10
3.4.1 Upphandling som utgår eller hanteras på annat sätt	10
3.4.2 Övriga avvikelser och risker	11

1. Bakgrund

Västtrafiks styrelse ska årligen fastställa en upphandlingsplan för kommande år med utblick även mot nästkommande år. VD genomför därefter upphandlingar enligt delegationsordningen. I upphandlingsplanen framgår även optionsförlängningar på två år eller mer. I de fall redovisade optionsförlängningar av befintliga avtal inte kan genomföras blir en upphandling aktuell.

Denna upphandlingsplan omfattar upphandlingar vars värde uppskattas överstiga gränsen för direktupphandling det vill säga 1,2 mnkr. Behoven i planen är baserade på kända behov. Eventuella investeringsbeslut kopplade till upphandlingar kommer att lyftas som separata styrelseärenden.

Upphandlingsplan 2026 – 2027 beskriver även avvikelser från tidigare års upphandlingsplaner samt återfinns en beskrivning av identifierade risker.

I de fall koncerninköp på Västra Götalandsregionen genomför upphandlingar som täcker Västtrafiks behov kommer Västtrafik att lämna fullmakt till Västra Götalandsregionen för deltagande i deras upphandling och nyttjande av dessa avtal. Västtrafik och koncerninköp genomför årligen en avstämning för att kartlägga eventuella upphandlingsbehov.

Västtrafik avropar även mot Kammarkollegiet och Adda (SKR:s inköpscentral) när förutsättningar finns. För att Västtrafik ska kunna göra avrop ska Västtrafik vara avropsberättigade mot ett avtal. Detta sker antingen genom att Västtrafik lämnar en fullmakt för deltagande eller så finns det en övergripande fullmakt i avtalet vilket då gör att Västtrafik blir avropsberättigande.

Västtrafik gör även avrop mot avtal som AB Transitio och andra upphandlande myndigheter har upphandlat tillsammans.

Beslut om hur upphandlingen ska genomföras, det vill säga om Västtrafik ska genomföra upphandlingen eller avropa mot befintliga avtal sker efter att en förstudie är genomförd och upphandlingen ska starta.

Behovet av kommande upphandlingar för 2026 med utblick mot 2027 har kartlagts och presenteras i denna rapport.

2. Upphandlingsbehov avseende trafik

2.1 Nya upphandlingar

Under 2026/2027 kommer följande trafikavtal att upphandlas eftersom nuvarande avtal går ut.

2.1.1 Busstrafik

Kommande Trafikupphandlingar Buss					
Buss	Ursprungligt Avtalsslut	Optionsår	Nuvarande Avtalsslut	Antal (tursatta) fordon	Upphandlas År
Trafik 2018 Kungsbacka Onsala	jun-29	0	jun-29	14	2027
Trafik 2019 Kungsbacka landsbygd	jun-29	0	jun-29	18	2027
Trafik 2019 Kungsbacka tätort	jun-29	0	jun-29	5	2027
Trafik 2019 Ale - Nobina	jun-29	0	jun-29	24	2027
Tågersättning (akut ersättningstrafik med buss för tåg)	dec-28	1 år x 2 ggr (inte utlösta)	dec-28	20	2026*
Extratrafik TÅ 10 Spårpoolen	dec-27	1 år x 1 ggr (inte utlöst)	dec-27	16	2026**

*Förstudie pågår. Om beslut fattas att utlösa optionen så kommer denna upphandling att genomföras senare, dock med trafikstart senast december 2030/2032.

** Förstudie pågår. Om beslut fattas att utlösa optionen så kommer denna upphandling att genomföras senare, dock med trafikstart senast december 2028.

2.1.2 Anropsstyrd trafik

Samtliga avtal för anropsstyrd trafik är upphandlade och klara för perioden 2026–2027 så inget känt upphandlingsbehov föreligger.

2.1.3 Båttrafik

Kommande Trafikupphandlingar Båt					
Båt	Ursprungligt Avtalsslut	Optionsår	Nytt Avtalsslut	Antal (tursatta) fordon	Upphandlas År
Båt 2016 Rörtången-Brattön, TÅ 1	aug-24	2	dec-28	2	2026
Båt 2016, TÅ 2, Tuvesvik-Gullholmen-Käringön	dec-27	2	dec-29	2	2027

2.1.4 Tågtrafik

Under 2024/2026 kommer ett trafikavtal för tåg att upphandlas se *Tidigare beslutade upphandlingar punkt 2.2.3 Tåg*.

2.2 Tidigare beslutade upphandlingar

2.2.1 Busstrafik

Nedan upphandlingar inom nedanstående avtalsområden är beslutade men ännu inte påbörjade.

Tidigare beslutade trafikupphandlingar Buss			
Buss		Upphandlas år	Beslutad i UP
Planerad ersättningstrafik med buss för tåg*	Nytt avtal med bussföretag för att ersätta tåg vid planerade avbrott	2026	2024-12-12

* Förstudie genomförs tillsammans med Tågersättningstrafik för akut trafik samt Extratrafik spårpoolen.

2.2.2 Anropsstyrd trafik

Samtliga avtal för anropsstyrd trafik är upphandlade och klara för perioden 2026–2027.

2.2.3 Båttrafik

Upphandlingen för Södra skärgården är överprövade och ligger för beslut hos förvaltningsrätten. Upphandlingen genomfördes 2025.

2.2.3 Tågtrafik

Tidigare beslutade upphandlingar av tågtrafik.

Tidigare beslutade och pågående trafikupphandlingar Tåg				
Tåg	Avtalsslut	Antal (tursatta) fordon	Upphandlas År	Beslutad i UP
Vänertåg	dec-28	4	2026	2024-12-12

2.3 Optionsförlängningar på två år eller längre

Nedanstående trafikavtal löper ut under 2027 och optioner enligt nedan föreslås att utlösas.

Optionsförlängningar på två år eller längre				
Båttrafik	Nuvarande Avtalsslut	År	Nytt Avtalsslut	Antal (tursatta) fordon
Båt 2016, TÅ 2, Tuvesvik-Gullholmen-Käringön	dec-27	2	dec-29	2

2.4 Avvikelser

Anrop

Upphandlingen *Transporttjänster 2026* med tilldelning den 21 mars 2025 blev överprövad, vilket innebar att Västtrafik inte fick starta med de nya tilldelade avtalen enligt tilldelningsbeslutet. Västtrafik behövde därför genomföra en direktupphandling. Detta innebar att Västtrafik har gjort en direktupphandling för hela den anropsstyrda trafiken med totalt 8 leverantörer och 27 avtal och dessa avtal gäller till och med juni 2027.

Överprövningsprocessen är nu klar och avgörandet blev till Västtrafiks fördel det vill säga Västtrafik hade gjort rätt och har nu ingått avtal enligt tilldelningsbeslutet som var fattat den 25 mars 2025 och trafikstart för de nya avtalen är juni 2027.

Buss

Västtrafik genomförde upphandlingen *Trafik 2026 Orust Tjörn Stråklinjer* med tilldelningsbeslut daterat den 11 november 2024. Denna upphandling omfattade två trafikåtaganden (områden) varav ett blev överprövat Orust Tjörn. För att säkra trafiken behövde Västtrafik genomföra en direktupphandling av trafikåtagandet Orust Tjörn. Västtrafik direktupphandlade med nuvarande leverantör och tecknade avtal med en avtalslängd på sex månader. Även denna överprövning avgjordes till Västtrafiks fördel vilket innebar att vi nu har tecknat ett avtal enligt tilldelningsbeslutet fattat den 11 november 2024.

Båt

Behovet av en eventuell förlängning för Södra Skärgården, på grund av överprövningen, är ännu inte utredd men kan komma behöva göras.

Avtalet för Dyngö Sjötaxi Fjällbacka - Fjällbacka skärgårdstrafik löper ut augusti 2026. En förstudie har genomförts. Resultatet av förstudien blev att beslut fattades att vi inte ska genomföra en ny upphandling för denna trafik då behovet inte bedöms uppfylla kravet på trafikplikt.

3. Upphandlingsbehov trafiknära tjänster, system, utrustning och underhåll

3.1 Nya upphandlingar tjänster och system

Nedanstående tabell beskriver nya upphandlingsbehov för 2026–2027. Värdena i tabellen är prognostiserade värden kan förändras efter genomförd behovsanalys i kommande förstudiearbeten.

Förstudier genomförs i samtliga projekt innan en upphandling genomförs.

Verksamhet/Projekt	Planeras upphandlas år	Investering	Engångs Kostnad	Drift/år
Tjänster	Mnkr			
Försäljningsombudslösning (betallösning)	2026	Utredning pågår		
Plattformsupport för integration	2026	Utredning pågår		0,5
Mystery Traveller	2026	Utredning pågår		
Lager och Servicetjänster 2028	2027	Utredning pågår		12
Konsultförmedlingen	2027	0	0	5
Eventbyråtjänster	2027	0	0	1,2
Kommunikationsstrategiska tjänster	2027	0	0	1,2
IT system				
Framtidens Resesök	2026/2027	Utredning pågår		2,5-3
Automatisk passagerarräkning ombord för vår kollektivtrafik på vatten	2026	Utredning pågår		
Security Operations Center (SOC)	2026	0	0	2-3

3.2 Nya upphandlingar båt, tåg- och spårvagnsunderhåll och utrustning

Nedan beskrivs det identifierade behovet av anskaffning av fordonskomponenter och tjänster kopplade till fordonsunderhåll. Se även punkt 3.4.2 Övriga avvikelser – Fordon

Nedan framgår nya upphandlingar gällande fordonsunderhåll och utrustning där utredning gällande investering, engångs- och driftkostnader fortfarande pågår.

Utrustning och underhåll - Båt, tåg och spårvagnsförvaltning	Planeras upphandlas år	Investering	Engångs Kostnad	Nuv. drift/år
Tåg		Mnkr		
Upprustning Itino 2027	2026	Utredning pågår		
X61 ERTMS uppgradering	2026	Utredning pågår		
Komplettering av HVK, Körhandtag M32	2026	Utredning pågår		
Utrustning och underhåll - Båt		Mnkr		
Byte av batterier, uppgradering till snabbbladdning samt upprustning av Elvy och Eloise.	2026	Utredning pågår		

3.3 Beslutade ej påbörjade upphandlingar

Nedanstående upphandlingar är beslutade i föregående års upphandlingsplaner men upphandlingarna har inte påbörjats. Beloppen kan ha justerats.

Verksamhet	Planeras upphandlas	Beslutad UP	Investering	Engångs	Nuv. drift/år
	År	UP		kostnad	
Tjänster/projekt			Mnkr		
Reklam på fordon	2026	2024-12-12			~25 mnkr i reklamintäkter
Lagertjänst tryckt material till partners, ombud mfl. (Logistikpartner)	2026	2024-12-12	Utredning pågår		
Kortservice vid ID-baserade kort	2026	2024-12-12			12
Tidtabells- och kartproduktion samt lager för tryckt material	2026	2024-12-12			6
Elcentral	2026	2023-12-15	Utredning pågår		
IT system			Mnkr		

Geografiskt analysverktyg för trafikutveckling	2026	2024-12-12	0	0	2,2
Upphandling nytt planeringssystem för behovsstyrd trafik	2025/2026	2024-12-12	0	0	12
Utrustning och underhåll - Tåg/Spårvagn	År		Mnkr		
Wifi på tåg	2026	2024-12-12	Utredning pågår		
Upprustning X52 Regina fordon 3262-3267	2026	2023-12-15	Utredning pågår		
Cykelplatser på tåg	2026	2023-12-15	Utredning pågår		
Nytt kameraövervakningssystem för M31 och M32	2026	2022-12-15	Utredning pågår		

3.4 Avvikelser

3.4.1 Upphandling som utgår eller hanteras på annat sätt

I upphandlingsplanen beskrivs kommande upphandlingsbehov. Efter genomförda utredningar kan behovet förändras och hanteras då på annat sätt och upphandlingen utgår.

Nedan är upphandlingar som utgår på grund av att det tidigare identifierade behovet har eller kommer hanteras på annat sätt.

Verksamhet/Projekt	Kommentar	Kommentar
Verktyg för planerade trafikförändringar och omläggningar	Hanteras på annat sätt.	Hanterades genom tillägg i en annan upphandling.
Avtal för avyttring av 22st X11	Utgår	Utgår då behovet har ändrats.
Ersättare för tågfordon Itino	Utgår	Utgår då behovet har ändrats.
Interiör Belysning X61	Hanteras på annat sätt.	Hanterades genom tillägg i en annan upphandling.
Återlämnande av Hyrfordon X52	Utgår	Utgår då behovet har ändrats.
Installation nya kortläsare Regina	Hanteras på annat sätt.	Hanterades inom avtalet Framtidens biljettköp.
Livstidsförlängande åtgärder M32 Mjukvaruuppdatering	Utgår	Behovet behöver definieras på nytt genom en ny förstudie.
Livstidsförlängningsåtgärder M32 PIS	Utgår	Behovet behöver definieras på nytt genom en ny förstudie.
Reklam på hållplats	Hanteras på annat sätt.	Utgår och ska utredas vidare.
Dokumentationssystem för fordon (spårvagn)	Utgår	Utgår och ska utredas vidare.

3.4.2 Övriga avvikelser och risker

Underhåll fordon

Det finns utmaningar kring konkurrensutsättning av leverantörer för bland annat underhåll av fordon och högvärdeskomponenter, då dessa produkter är hårt knutna till respektive leverantör. Detta innebär att införskaffandet av komponenter kan ske via förhandlat förfarande utan föregående annonsering – i praktiken direktupphandling. Det är inte tillåtet att genomföra en direktupphandling utan att tillämpa ett undantag i lagen. Undantaget kan tillämpas då det av tekniska skäl inte går att genomföra en upphandling. Ett sådant undantag innebär att Västtrafik tillämpar 6 kap. 7 § LUF.

Tillämpligheten av undantag ska ske med aktsamhet, då det finns risker med detta förfarande. En risk är att Konkurrensverket inte håller med om Västtrafiks bedömning av tillämpbarheten av undantaget, vilket då kan leda till upphandlingsskadeavgift.

Västtrafik gör en samlad bedömning om undantaget är tillämpligt innan undantaget tillämpas.

Programmet ”Framtidens Trafikinformation”

En upphandling av Realtidssystemet har påbörjats.

För att uppfylla målen i Programmet ”Framtidens Trafikinformation” kommer det krävas flera olika upphandlingar.

En utmaning är att samordna olika delar och funktioner i nuvarande och kommande lösningar. För att funktionerna för trafikinformation ska kunna fungera i en övergångsperiod behöver Västtrafik göra vissa förlängningar av nuvarande avtal. En förlängning av ett befintligt avtal kan bedömas som en otillåten direktupphandling vilket kan leda till en upphandlingsskadeavgift. Dock tillåter lagstiftningen under vissa omständigheter att den upphandlande myndigheten gör direktupphandlingar.

Programmet ”Framtidens biljettköp”

För att säkerställa utrustning och system för framtida biljettköp har en upphandling benämnd ”Framtidens biljettköp” genomförts.

Ett löpande arbete pågår för att identifiera och säkerställa att överlappningen mellan etableringen av systemet för framtida biljettköp och nuvarande system fungerar.

För att anpassa etableringen av det nya systemet kommer Västtrafik behöva göra vissa förlängningar av nuvarande avtal. En förlängning av ett befintligt avtal kan bedömas som en otillåten direktupphandling vilket kan

leda till en upphandlingsskadeavgift. Dock tillåter lagstiftningen under vissa omständigheter att den upphandlande myndigheten gör direktupphandlingar.

//